

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 3. februára 2011 *

Vo veci C-359/09,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Fővárosi Ítéltábla (Maďarsko) z 23. júna 2009 a doručený Súdnemu dvoru 7. septembra 2009, ktorý súvisí s konaním:

Donat Cornelius Ebert

proti

Budapesti Ügyvédi Kamara,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory J.-C. Bonichot, sudcovia K. Schiemann, L. Bay Larsen (spravodajca), C. Toader a A. Prechal,

* Jazyk konania: maďarčina.

generálny advokát: P. Cruz Villalón,
tajomník: B. Fülöp, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 16. septembra 2010,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- D. C. Ebert osobne, Rechtsanwalt,
- Budapešti Ügyvédi Kamara, v zastúpení: P. Kiss a P. Köves, ügyvédek,
- maďarská vláda, v zastúpení: J. Fazekas, M. Fehér a Zs. Tóth, splnomocnení zástupcovia,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, splnomocnený zástupca,
- španielska vláda, v zastúpení: J. López-Medel Bascones, splnomocnený zástupca,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci P. Gentili, avvocato dello Stato,
- rakúska vláda, v zastúpení: E. Riedl, splnomocnený zástupca,

— Európska komisia, v zastúpení: B. Simon a H. Støvlbæk, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 89/48/EHS z 21. decembra 1988 o všeobecnom systéme uznávania diplomov vyššieho vzdelania udelených pri ukončení odborného vzdelávania a prípravy v dĺžke trvania aspoň troch rokov (Ú. v. ES L 19, 1989, s. 16; Mim. vyd. 05/001, s. 337), zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2001/19/ES zo 14. mája 2001 (Ú. v. ES L 206, s. 1; Mim. vyd. 05/004, s. 138, ďalej len „smernica 89/48“) a smernice 98/5/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 16. februára 1998 o uľahčení trvalého výkonu právnického povolania v inom členskom štáte ako v tom, kde bola získaná kvalifikácia (Ú. v. ES L 77, s. 36; Mim. vyd. 06/003, s. 83).

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi D. C. Ebertom, nemeckým štátnym príslušníkom a advokátom, ktorý je u advokátskej komory v Düsseldorfe (Nemecko) zapísaný pod titulom „Rechtsanwalt“, a Budapešti Ügyvédi Kamara (advokátska komora v Budapešti) (Maďarsko) vo veci práva uplatňovaného zo strany D. C. Eberta používať titul „ügyvéd“ (advokát v Maďarsku) bez toho, aby bol členom uvedenej advokátskej komory.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 89/48

- 3 Siedme a desiate odôvodnenie smernice 89/48, ktorá sa uplatňuje *ratione temporis* na vec samu, znejú takto:

„... pojem regulovaná odborná činnosť by mal byť definovaný tak, aby zohľadňoval odlišné sociologické situácie v členských štátoch; keďže tento pojem by sa mal týkať nielen prístupu k odborným činnostiam, ktoré podmieňujú vlastnenie diplomu, ale taktiež k odborným činnostiam, ku ktorým je neobmedzený prístup, ak sú uskutočňované na základe profesijného titulu vyhradeného pre držiteľov určitej kvalifikácie;
...“

... všeobecný systém pre uznávanie diplomov vyššieho vzdelania nemá za cieľ ani úpravu pravidiel, vrátane pravidiel profesionálnej etiky uplatniteľných na akúkoľvek osobu vykonávajúcu nejaké povolanie na území nejakého členského štátu, ani vylúčiť migrantov z uplatňovania týchto pravidiel;... tento systém je určený na stanovenie príslušných opatrení a zabezpečenie toho, aby migranti dodržiavali profesionálne pravidlá hostiteľského štátu“.

- 4 Článok 1 písm. a) smernice 89/48 definuje pojem „diplom“ v zmysle tejto smernice takto:

„... akýkoľvek diplom, osvedčenie alebo iný doklad...:

- ktorý bol udelený príslušným orgánom niektorého členského štátu a označený v súlade s jeho vlastnými zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnyimi opatreniami,
- ktorý preukazuje, že držiteľ úspešne skončil postredoškolské štúdium aspoň troj-ročného trvania, alebo štúdium rovnakej dĺžky popri zamestnaní, na univerzite alebo inštitúcii vyššieho vzdelávania alebo inej inštitúcii podobnej úrovne a tam, kde je to vhodné, že úspešne ukončil odbornú prípravu požadovanú okrem postredoškolského štúdia, a
- ktorý preukazuje, že držiteľ má odbornú kvalifikáciu požadovanú na začatie alebo vykonávanie regulovaného povolania v tom členskom štáte,

...“

- 5 Článok 2 smernice 89/48 stanovuje:

„Táto smernica sa bude vzťahovať na ktoréhokoľvek štátneho príslušníka členského štátu, ktorý si želá vykonávať regulované povolanie v hostiteľskom členskom štáte v samostatnom zárobkovom postavení alebo ako zamestnanec.

Táto smernica sa nebude vzťahovať na povolania, ktoré sú predmetom samostatnej smernice stanovujúcej opatrenia na vzájomné uznávanie diplomov členskými štátmi.“

6 Článok 3 prvý odsek smernice 89/48 znie:

„Ak je v hostiteľskom členskom štáte začatie výkonu alebo vykonávanie regulovaného povolania podmienené vlastníctvom diplomu, príslušný orgán nemôže z dôvodov neprimeranej kvalifikácie odmietnuť schváliť štátnemu príslušníkovi členského štátu začať alebo vykonávať toto povolanie za rovnakých podmienok, aké stanovuje vlastným štátnym príslušníkom:

- a) ak je uchádzač držiteľom diplomu, ktorý bol udelený v členskom štáte a ktorý sa vyžaduje v ďalšom členskom štáte pre začatie vykonávania alebo vykonávanie príslušného povolania na jeho území...

...“

7 Článok 4 ods. 1 smernice 89/48 stanovuje:

„Bez vplyvu [Bez ohľadu – neoficiálny preklad] na článok 3 hosťujúci členský štát [hostiteľský členský štát – neoficiálny preklad] môže od uchádzača takisto požadovať:

...

b) ukončiť [absolvovať – neoficiálny preklad] adaptačné obdobie nepresahujúce tri roky alebo podrobiť sa skúške spôsobilosti:

- tam, kde sa obsah vzdelania a prípravy, ktoré nadobudol podľa znenia článku 3 písm. a) a b), podstatne odlišuje od toho, ktorý sa vyžaduje pre získanie diplomu v hostiteľskom členskom štáte, alebo

- tam, kde v prípade vzťahujúcom sa na článok 3 písm. a) povolanie regulované v hostiteľskom členskom štáte obsahuje jednu alebo viac regulovaných odborných činností, ktoré nie sú súčasťou povolania regulovaného v členskom štáte, z ktorého uchádzač pochádza alebo prichádza, a ktorej odlišnosť zodpovedá požadovanému špecifickému vzdelaniu a príprave v hostiteľskom členskom štáte a zahŕňa podstatne odlišný obsah od toho, ktorý sa vyžaduje na získanie diplomu predloženého uchádzačom,...

...

Ak hostiteľský členský štát využije túto možnosť, musí dať uchádzačovi právo vybrať si medzi adaptačným obdobím a skúškou spôsobilosti. Ako výnimku z tohto princípu si môže hostiteľský členský štát stanoviť buď adaptačné obdobie alebo skúšku spôsobilosti pre povolania, ktorých prax si vyžaduje presnú znalosť vnútroštátneho práva a ohľadne ktorých poskytnutie rady a/alebo pomoci týkajúcej sa vnútroštátneho práva je základnou a stabilnou stránkou odbornej činnosti. ...“

8 Článok 6 ods. 1 smernice 89/48 stanovuje:

„Ak príslušný orgán hostiteľského štátu požaduje od osôb zaujímajúcich sa o výkon regulovaného povolania dôkaz o ich dobrom mene a povesti, alebo o tom, že nebol na

nich vyhlásený konkurz, alebo že im nebol pozastavený alebo zakázaný výkon tohto povolania v dôsledku závažného odborného pochybenia alebo trestného činu, daný štát bude akceptovať vo vzťahu k štátnym príslušníkom členských štátov zaujímajúcich sa o výkon daného povolania na jeho území predloženie dokladov vydaných príslušnými orgánmi v pôvodnom členskom štáte alebo v členskom štáte, z ktorého cudzí štátny príslušník prichádza, dokazujúce, že tieto požiadavky boli splnené.

...“

- 9 Článok 7 ods. 1 smernice 89/48 uvádza:

„Príslušné orgány hostiteľského členského štátu uznajú právo štátnych príslušníkov členských krajín, ktorí spĺňajú podmienky pre začiatok alebo výkon regulovaného povolania na ich území, používať profesijný titul hostiteľského členského štátu, ktorý zodpovedá tomuto povolaniu.“

Smernica 98/5

- 10 Odôvodnenia č. 2, 3 a 7 smernice 98/5 znejú takto:

„(2)... právnik, ktorý má úplnú kvalifikáciu v jednom členskom štáte, môže požiadať o uznanie svojho diplomu v inom členskom štáte s cieľom založiť si tam kanceláriu a vykonávať právnické povolanie na základe profesijného titulu platného v tomto štáte; keďže cieľom smernice 89/48... je zabezpečiť začlenenie právnika

do právnického stavu v hostiteľskom členskom štáte, pričom sa táto smernica ne snaží meniť pravidlá platné pre toto povolanie v danom členskom štáte, ani postaviť takého právnikovi mimo pôsobnosti týchto pravidiel;

- (3) ... zatiaľ, čo niektorí právnici sa môžu rýchlo začleniť do svojho stavu v hostiteľskom členskom štáte, *inter alia* absolvovaním skúšky spôsobilosti podľa smernice 89/48..., iní plne kvalifikovaní právnici by mali mať možnosť dosiahnuť začlenenie po istom období odbornej činnosti v hostiteľskom členskom štáte na základe profesijného titulu ich domovskej krajiny alebo inak pokračovať v činnosti na základe profesijného titulu ich domovskej krajiny;

...

- (7) ... v súlade so svojím cieľom táto smernica nestanovuje žiadne pravidlá, ktoré sa týkajú čisto vnútroštátnych situácií, a v prípadoch, v ktorých sa dotýka niektorých vnútroštátnych predpisov platných pri vykonávaní profesie právnikovi, je to len v miere nevyhnutnej na účinné dosiahnutie cieľa;...sa to nedotýka predovšetkým vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré upravujú prístup k výkonu a výkon právnického povolania na základe profesijného titulu používaného v hostiteľskom členskom štáte“.

- ¹¹ Článok 2 smernice 98/5 s názvom „Právo vykonávať činnosť na základe profesijného titulu domovskej krajiny“ stanovuje:

„Každý právnik je oprávnený trvale vykonávať na základe profesijného titulu domovskej krajiny v ktoromkoľvek členskom štáte činnosti uvedené v článku 5.

Začlenenie sa do právnického stavu v hostiteľskom členskom štáte je upravené v článku 10.“

- 12 Článok 6 ods. 1 smernice 98/5 znie takto:

„Bez ohľadu na pravidlá pre výkon povolania, ktoré sa vzťahujú na právnikov, ktorí vykonávajú povolanie na základe profesijného titulu domovskej krajiny v jeho domovskom členskom štáte, vzťahujú sa naňho tie isté pravidlá pre výkon povolania ako na právnikov, ktorí vykonávajú povolanie na základe príslušného profesijného titulu hostiteľského členského štátu, a to pri výkone všetkých činností na jeho území.“

- 13 Článok 10 smernice 98/5 s názvom „Rovnocenné zaobchádzanie ako s právnikom hostiteľského členského štátu“ znie takto:

„1. Právnikovi, ktorý vykonáva povolanie na základe profesijného titulu domovskej krajiny, ktorý účinne a pravidelne vykonáva činnosť v oblasti práva, vrátane práva Európskeho spoločenstva, v hostiteľskom členskom štáte aspoň tri roky, sa na účely získania profesijného právnického titulu v hostiteľskom členskom štáte udelí výnimka zo splnenia podmienok stanovených v článku 4 ods. 1 písm. b) smernice 89/48. ...

...

2. Právnik, ktorý vykonáva v hostiteľskom členskom štáte povolanie na základe profesijného titulu domovskej krajiny, môže kedykoľvek požiadať o uznanie diplomu v súlade so smernicou 89/48..., s cieľom byť prijatý do právnického stavu v hostiteľskom členskom štáte a môcť vykonávať povolanie na základe profesijného titulu, ktorý zodpovedá jeho povolaniu v hostiteľskom členskom štáte.

3. Právnik, ktorý vykonáva povolanie na základe profesijného titulu domovskej krajiny, ktorý účinne a pravidelne vykonával profesijnú činnosť aspoň 3 roky, ale v oblasti práva daného členského štátu pôsobí iba kratší čas, môže byť príslušným orgánom daného štátu prijatý do právnického stavu v hostiteľskom členskom štáte a môže získať právo vykonávať ho na základe profesijného titulu, ktorý zodpovedá jeho povolaniu v danom členskom štáte bez toho, aby musel splniť podmienky stanovené v článku 4 ods. 1 písm. b) smernice 89/48/EHS, a to za týchto podmienok a v súlade s týmto postupom.

...

6. Právnik, ktorý je prijatý do právnického povolania v hostiteľskom členskom štáte podľa odsekov 1, 2 a 3, je oprávnený používať profesijný titul jeho domovskej krajiny vyjadrený v úradnom jazyku alebo v jednom z úradných jazykov jeho domovského členského štátu súčasne s profesijným titulom, ktorý zodpovedá jeho právnickému povolaniu v hostiteľskom členskom štáte.“

Vnútroštátne právo

¹⁴ Prístup k výkonu povolania advokáta v Maďarsku upravujú tieto predpisy:

— zákon č. C z roku 2001 o uznávaní zahraničných titulov a diplomov (A külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény, ďalej len „zákon o uznávaní titulov a diplomov“),

— zákon č. XI z roku 1998 o advokácii (Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény, ďalej len „zákon o advokácii“).

Zákon o uznávaní titulov a diplomov

- ¹⁵ V období od 1. mája 2004 do 20. októbra 2007 relevantné ustanovenia zákona o uznávaní titulov a diplomov zneli takto:

„§ 21

1. Ustanovenia tejto časti sa uplatnia, ak štátny príslušník členského štátu chce vykonávať v Maďarsku regulované povolanie a má právo vykonávať rovnaké povolanie v pôvodnom štáte alebo v domovskej krajine.

...

§ 35

1. Príslušný orgán môže stanoviť buď adaptačné obdobie, ktoré nemôže presiahnuť tri roky, alebo skúšku spôsobilosti,

- a) pokiaľ je praktická alebo teoretická časť vzdelávania uchádzača podstatne odlišná od vzdelávania vyžadovaného na získanie diplomu predpísaného v Maďarsku na výkon regulovaného povolania;

...

2. Príslušný orgán zabezpečí, aby si uchádzač mohol vybrať medzi adaptačným obdobím a skúškou spôsobilosti.

3. Príslušný orgán sa môže odchýliť od ustanovení v odseku 2 pri akomkoľvek povolaní, ktorého výkon si vyžaduje presnú znalosť maďarského práva, a jeho neoddeliteľnou a podstatnou črtou je poskytovanie rád v oblasti maďarského práva. V takomto prípade príslušný orgán vyzve uchádzača, aby absolvoval adaptačné obdobie alebo zložil skúšku spôsobilosti.

...“

¹⁶ Podľa zoznamu regulovaných povolaní platného od 1. mája 2004 do 8. mája 2009, ktorý zverejnilo maďarské ministerstvo školstva, doklad o vzdelaní, ktorý je potrebný na výkon povolania advokáta, patrí pod pojem „diplom“ v zmysle zákona o uznávaní titulov a diplomov.

Zákon o advokácii

- 17 K dátumu podania žaloby vo veci samej, t. j. 13. decembra 2006, zneli relevantné ustanovenia zákona o advokácii takto:

„§ 6

1. Advokát

- a) nemôže byť viazaný pracovnou zmluvou, zmluvou o službe vo verejnom záujme alebo inou zmluvou obsahujúcou povinnosť vykonávať prácu a nemôže byť zamestnaný vo verejnom sektore, nemôže byť úradníkom alebo notárom, alebo vykonávať funkciu starostu na plný úväzok;

- b) nemôže osobne vykonávať podnikateľskú činnosť alebo činnosť s neobmedzenou finančnou zodpovednosťou.

...

3. Advokát je povinný oznámiť advokátskej komore všetky prípady nezlučiteľnosti do 15 dní odo dňa ich vzniku.

...

§ 13

1. Advokátsku činnosť môže vykonávať – s výnimkou advokáta v pracovnoprávnom vzťahu – len ten, kto je členom advokátskej komory a zložil advokátsky sľub.

...

3. Advokátska komora na základe žiadosti zapíše do zoznamu advokátov toho, kto splní tieto podmienky:

a) je štátnym príslušníkom niektorého zo štátov [zmluvných strán Dohody o Európskom hospodárskom priestore] Európskeho hospodárskeho priestoru [z 2. mája 1992 (Ú. v. ES L 1, 1994, s. 3)];

...

c) nebol trestne stíhaný;

d) je držiteľom vysokoškolského diplomu v študijnom odbore právo;

e) úspešne zložil odbornú skúšku z maďarského práva;

- f) je členom Ügyvédek Biztosító és Segélyező Egyesülete [poisťovacia a zaistovacia spoločnosť maďarských advokátov] alebo má iné poistenie zodpovednosti za škodu uznávané advokátskou komorou;
- g) má na území pôsobnosti advokátskej komory kancelárske priestory vhodné na trvalé vykonávanie advokátskej činnosti;
- h) nevzťahujú sa naňho vylučujúce dôvody uvedené v odseku 4.

4. Členom advokátskej komory sa nemôže stať osoba:

- a) ktorá sa nachádza v niektorej zo situácií nezlučiteľnosti uvedených v § 6 a takýto stav neodstráni;
- b) ktorej bol uložený vedľajší trest, ktorý jej zakazuje výkon verejnej funkcie alebo jej zakazuje akýkoľvek výkon činnosti spojený s právnickým vzdelaním;
- c) ktorá bola právoplatne odsúdená na nepodmienečný trest odňatia slobody za úmyselné protiprávne konanie...
- d) ktorú vylúčili z advokátskej komory...

- e) ktorá má určeného opatrovníka a má obmedzenú právnu spôsobilosť alebo nemá právnu spôsobilosť, alebo nemôže konať samostatne bez opatrovníka...

- f) ktorá svojím spôsobom života alebo svojím správaním nemá potrebnú verejnú dôveru na výkon povolania advokáta.

...

§ 89/A

1. Ustanovenia tohto zákona sa použijú s odchýlkami uvedenými v tejto kapitole na činnosť, ktorú vykonávajú na území Maďarskej republiky štátni príslušníci jedného z členských štátov Európskeho hospodárskeho priestoru, ktorí majú oprávnenie vykonávať advokátsku činnosť v niektorom členskom štáte Európskeho hospodárskeho priestoru na základe akéhokoľvek profesijného označenia uvedeného v zákonoch a iných právnych predpisoch (ďalej len ,euroadvokáti').

...

§ 89/B

1. Ten, kto chce ako advokát vykonávať na území Maďarskej republiky sústavnú advokátsku činnosť, je povinný požiadať o zápis do zoznamu euroadvokátov vedeného advokátskou komorou (ďalej len v súvislosti s touto kapitolou ,zoznam') a ten, kto

chce ako euroadvokát vykonávať advokátsku činnosť len príležitostne, môže dobrovoľne požiadať o zápis do tohto zoznamu.

2. Do zoznamu bude zapísaný každý žiadateľ, ktorý:
 - a) dokladom vydaným organizáciou svojho domovského členského štátu, ktorá vedie zoznam advokátov, ktorý nie je starší viac než tri mesiace a je úradne preložený do maďarského jazyka, preukáže, že je v tomto členskom štáte oprávnený vykonávať advokátsku činnosť;

...

§ 89/F

1. ‚Euroadvokát zapísaný do zoznamu bude na vlastnú žiadosť prijatý do advokátskej komory ako ‚ügyvéd‘ ak:
 - a) spĺňa podmienky uvedené v § 13 ods. 3 písm. c) a f) až h);
 - b) dôveryhodným spôsobom písomnosťami preukazujúcimi množstvo a charakter vecí, ktoré vybavoval, respektíve na osobitnú výzvu advokátskej komory pri osobnom pohovore preukáže, že počas troch rokov nepretržite vykonával advokátsku činnosť na území Maďarskej republiky v súvislosti s maďarským právom (vrátane činnosti v oblasti uplatňovania práva Európskej únie v Maďarsku), a

- c) pri osobnom pohovore preukáže, že má dostatočnú úroveň znalosti maďarského jazyka potrebnú na výkon advokátskej činnosti.

2. Euroadvokát zapísaný do zoznamu môže byť zároveň na vlastnú žiadosť prijatý do advokátskej komory ako advokát, ak počas troch rokov nepretržite vykonával advokátsku činnosť na území Maďarskej republiky, aj keď advokátsku činnosť na území Maďarskej republiky v súvislosti s maďarským právom (vrátane činnosti v súvislosti s uplatňovaním práva Európskej únie v Maďarsku) vykonával kratšie než tri roky, v prípade že spĺňa ostatné podmienky uvedené v odseku 1.

...

4. Euroadvokát sa po prijatí do advokátskej komory stáva plnoprávnym členom komory. Popri označení ‚ügyvéd‘ je naďalej oprávnený používať profesijné označenie udelené v domovskom členskom štáte.

...

§ 89/I

...

2. Euroadvokát smie používať výlučne profesijné označenie udelené v domovskom členskom štáte a je navyše povinný uvádzať označenie stavovskej organizácie, ktorej

je členom, v úradnom jazyku svojho domovského členského štátu. Ak je možné zame- niť jeho profesijné označenie s označením „ügyvéd“, je povinný na zamedzenie takejto zámeny používať aj vysvetlenie v maďarskom jazyku.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 18 D. C. Ebert, nemecký štátny príslušník, študoval právo v Nemecku a od roku 1997 má oprávnenie vykonávať činnosť advokáta pod označením „Rechtsanwalt“ ako člen advokátskej komory v Düsseldorfe. Od konca 90. rokov žije D. C. Ebert v Maďarsku, kde mu bol v roku 2002 po štúdiu na univerzite v Miškolci priznaný titul doktor práv.
- 19 V roku 2004 D. C. Ebert uzavrel s advokátskou kanceláriou v Maďarsku dohodu o spo- lupráci a bol na základe rozhodnutia Budapešti Ügyvédi Kamara z 20. septembra 2004 v zmysle § 89/A zákona o advokácii zapísaný do zoznamu euroadvokátov, takže môže v tomto členskom štáte vykonávať činnosť advokáta pod profesijným titulom domov- skej krajiny.
- 20 Podľa údajov uvedených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania D. C. Ebert si v roku 2005 v Maďarsku otvoril vlastnú kanceláriu a Budapešti Ügyvédi Kamara svo- jím rozhodnutím zo 6. apríla 2005 zapísala túto kanceláriu.
- 21 Podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania D. C. Ebert 13. decembra 2006 po- žiadal Fővárosi Bíróság (súd v Budapešti), aby mu priznal právo používať maďarský titul „ügyvéd“ na území Maďarska bez toho, aby bol členom advokátskej komory.

22 Fővárosi Bíróság túto žiadost' zamietol s odôvodnením, že podľa článku 1 a článku 7 ods. 1 a 3 smernice 89/48 by D. C. Ebert mohol byť držiteľom titulu „ügyvéd“, ak by preukázal členstvo v advokátskej komore. D. C. Ebert podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Fővárosi Ítéltábla (súd v Budapešti).

23 V tomto kontexte Fővárosi Ítéltábla rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Možno smernice 89/48... a 98/5... vykladať v tom zmysle, že žalobca, ktorý je nemeckým štátnym občanom, zložil odbornú advokátsku skúšku v Nemecku, je členom tamojšej advokátskej komory a má v Maďarsku povolenie na pobyt a pracovné povolenie, je oprávnený bez akéhokoľvek povolenia a bez toho, aby bol členom maďarskej advokátskej komory, používať v súdnych a správnych konaniach popri titule ‚Rechtsanwalt‘ v nemeckom jazyku a popri maďarskom titule ‚európai közösségi jogász‘ [(euroadvokát)], aj oficiálny titul ‚ügyvéd‘ používaný v Maďarsku ako hostiteľskom štáte?

2. Dopĺňa smernica 98/5... smernicu 89/48... v tom zmysle, že smernica 98/5... v súvislosti s výkonom advokátskej činnosti je *lex specialis* pre oblasť advokácie, zatiaľ čo smernica 89/48... upravuje výlučne uznávanie diplomov vyššieho vzdelania vo všeobecnosti?“

24 D. C. Ebert v písomných pripomienkach a na pojednávaní uviedol, že v skutočnosti iba požiadal maďarské ministerstvo školstva a kultúry o vykonanie skúšky spôsobilosti v zmysle smernice 89/48 s cieľom získať povolenie vykonávať činnosť advokáta pod

profesijným titulom hostiteľského členského štátu, a že uvedené ministerstvo na túto žiadosť neodpovedalo, ale postúpilo žiadosť na Budapešti Úgyvédi Kamara, ktorá na ňu tiež neodpovedala.

- 25 Na pojednávaní Budapešti Úgyvédi Kamara potvrdila, že túto žiadosť od ministerstva školstva a kultúry dostala, ale tvrdila, že podľa vnútroštátnej právnej úpravy nemá právomoc rozhodovať o uznávaní diplomov vyššieho vzdelania v zmysle smernice 89/48, pretože túto právomoc má uvedené ministerstvo, ktoré ešte o žiadosti D. C. Eberta nerozhodlo. Budapešti Úgyvédi Kamara tvrdila, že z tohto dôvodu nemohla odpovedať na túto žiadosť, ale zapísala D. C. Eberta na zoznam euroadvokátov.
- 26 Na Súdnom dvore maďarská vláda potvrdila, že podľa zákona o uznávaní titulov a diplomov, ktorým bola prebratá smernica 89/48 do maďarského práva, patrí uznanie diplomov D. C. Eberta do právomoci ministerstva školstva a kultúry.

O prejudiciálnych otázkach

O druhej otázke

- 27 Druhou otázkou, ktorú treba preskúmať ako prvú v poradí, sa tento vnútroštátny súd v podstate pýta, či smernica 98/5 vylučuje uplatnenie smernice 89/48 v tom zmysle, že pre advokátov z iných členských štátov podmienky stanovené v článku 10 ods. 1 a 3

smernice 98/5 predstavujú jediný spôsob prístupu k titulu advokáta v hostiteľskom členskom štáte, alebo či sa obe smernice navzájom dopĺňajú tým, že ponúkajú advokátom z členských štátov dva spôsoby prístupu k povolaniu advokáta v hostiteľskom členskom štáte pod profesijným titulom posledného uvedeného štátu.

- 28 D. C. Ebert, maďarská, česká, španielska a rakúska vláda, ako aj Európska komisia tvrdia, že smernice 98/5 a 89/48 stanovujú dva spôsoby prístupu k povolaniu advokáta v hostiteľskom členskom štáte. Na pojednávaní Budapešti Úgyvédi Kamara uviedla, že zastáva rovnaký názor.
- 29 V tejto súvislosti článok 2 ods. 2 smernice 89/48 uvádza, že táto smernica sa nebude vzťahovať na povolania, ktoré sú predmetom samostatnej smernice stanovujúcej opatrenia na vzájomné uznávanie diplomov členskými štátmi.
- 30 Z článku 10 ods. 1 smernice 98/5 však vyplýva, že advokátovi, ktorý vykonáva povolanie na základe profesijného titulu domovskej krajiny, ktorý účinne a pravidelne vykonáva činnosť v oblasti práva, vrátane práva Únie, v hostiteľskom členskom štáte aspoň tri roky, sa na účely výkonu povolania advokáta v tomto členskom štáte udelí výnimka zo splnenia podmienok stanovených v článku 4 ods. 1 písm. b) smernice 89/48.
- 31 Navyše za podmienok uvedených v článku 10 ods. 3 smernice 98/5 advokát, ktorý vykonáva povolanie na základe profesijného titulu domovskej krajiny, ktorý účinne a pravidelne vykonával profesijnú činnosť aspoň 3 roky v hostiteľskom členskom štáte, ale v oblasti práva daného členského štátu pôsobí iba kratší čas, môže získať

aj právo vykonávať povolanie na základe profesijného titulu, ktorý zodpovedá jeho povolaniu v tomto členskom štáte bez toho, aby musel splniť podmienky stanovené v článku 4 ods. 1 písm. b) smernice 89/48.

³² Treba však konštatovať, že hoci v rámci týchto podmienok prístupu k výkonu povolania advokáta na základe titulu hostiteľského členského štátu je advokátovi, ktorý získal vzdelanie v inom členskom štáte, udelená výnimka z podmienok uvedených v článku 4 ods. 1 písm. b) smernice 89/48, smernica 98/5 predovšetkým v prípade, že takýto advokát ešte nepreukázal, že účinne a pravidelne vykonával profesijnú činnosť aspoň 3 roky v hostiteľskom členskom štáte, nezabavuje tohto advokáta možnosti požadovať prístup k povolaniu advokáta na základe titulu hostiteľského členského štátu podľa smernice 89/48. Ako sa totiž uvádza v odôvodneniach č. 2 a 3 smernice 98/5, z článku 10 ods. 2 tejto smernice výslovne vyplýva, že advokát, ktorý vykonáva v hostiteľskom členskom štáte povolanie na základe profesijného titulu domovskej krajiny, môže kedykoľvek požiadať o uznanie diplomu v súlade so smernicou 89/48 s cieľom byť prijatý do právnického stavu v tomto členskom štáte a môcť vykonávať povolanie advokáta na základe profesijného titulu, ktorý zodpovedá jeho povolaniu v tomto členskom štáte.

³³ V takejto situácii osoba, akou je D.C. Ebert, ktorá je držiteľom „diplomu“ v zmysle článku 1 písm. a) smernice 89/48, má podľa článku 3 ods. 1 písm. a) tejto smernice právo vykonávať regulované povolanie advokáta v hostiteľskom členskom štáte. Pokiaľ však ide o povolanie, ktorého výkon vyžaduje presnú znalosť vnútroštátneho práva a ktorého podstatnou a trvalou súčasťou je poskytnutie rady a/alebo pomoci týkajúcej sa vnútroštátneho práva, článok 3 smernice 89/48 nebráni pri uplatnení článku 4 ods. 1 písm. b) tejto smernice tomu, aby hostiteľský členský štát taktiež od uchádzača vyžadoval vykonanie skúšky spôsobilosti pod podmienkou, že tento členský štát najskôr preskúma, či vedomosti tohto uchádzača, ktoré nadobudol počas svojej odbornej praxe, sú také, že úplne alebo čiastočne zahŕňajú podstatné odlišnosti

uvedené v článku 4 ods. 1 (pozri rozsudok z 22. decembra 2010, Koller, C-118/09, Zb. s. I-13267, body 38 a 39).

- 34 Z toho vyplýva, že advokát členského štátu môže začať vykonávať povolanie advokáta v hostiteľskom členskom štáte, v ktorom je toto povolanie regulované, a vykonávať ho na základe ním udeleného profesijného titulu buď na základe smernice 89/48, alebo podľa článku 10 ods. 1 a 3 smernice 98/5.
- 35 Na druhú otázku treba odpovedať, že smernice 89/48 a 98/5 sa navzájom dopĺňajú v tom, že pre advokátov členských štátov stanovujú dva spôsoby prístupu k povolaniu advokáta v hostiteľskom členskom štáte pod profesijným titulom hostiteľského členského štátu.

O prvej otázke

- 36 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či smernice 89/48 a 98/5 bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá pre výkon povolania advokáta na základe advokátskeho titulu hostiteľského členského štátu stanovuje povinnosť byť členom takého združenia, akým je advokátska komora.
- 37 Z článku 3 smernice 89/48 vyplýva, že ak osoba je držiteľom diplomu, ktorý sa vyžaduje v členskom štáte pre začatie vykonávania povolania, má právo začať vykonávať toto povolanie v hostiteľskom členskom štáte za rovnakých podmienok, aké štát stanovuje vlastným štátnym príslušníkom s výnimkou podmienky mať diplom hostiteľského členského štátu.

- 38 Ďalej z článku 6 smernice 89/48 v spojení s desiatym odôvodnením tejto smernice vyplýva, že osoba, ktorá má prístup k regulovanému povolaniu v hostiteľskom členskom štáte na základe uznania diplomu v zmysle článku 1 písm. a) tejto smernice, musí dodržiavať pravidlá stanovené týmto členským štátom pre dané povolanie, najmä pokiaľ ide o dodržiavanie pravidiel profesionálnej etiky.
- 39 Z článku 6 ods. 1 smernice 98/5 súčasne vyplýva, že aj na advokáta, ktorý v hostiteľskom členskom štáte vykonáva povolanie na základe profesijného titulu domovskej krajiny, sa vzťahujú tie isté profesijné a etické pravidlá ako na advokátov, ktorí vykonávajú povolanie na základe príslušného profesijného titulu tohto členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. decembra 2010, Jakubowska, C-225/09, Zb. s. I-12329, bod 57).
- 40 Treba konštatovať, že ani smernica 89/48, ani smernica 98/5 nebránia uplatneniu vnútroštátnych ustanovení, či už zákonných alebo správnych, ktoré sú odôvodnené verejným záujmom, akými sú napr. organizačné, profesijné, kontrolné predpisy a predpisy upravujúce zodpovednosť, na akúkoľvek osobu vykonávajúcu povolanie advokáta na území členského štátu, najmä pokiaľ ide o prístup k povolaniu advokáta (pozri v tomto zmysle, pokiaľ ide o smernicu 89/48, rozsudok z 30. novembra 1995, Gebhard, C-55/94, Zb. s. I-4165, bod 35 a citovanú judikatúru).
- 41 Je úlohou vnútroštátneho súdu zistiť, či Budapešti Ügyvédi Kamara uplatnila tieto pravidlá v súlade s právnymi predpismi Únie, a najmä v súlade so zásadou zákazu diskriminácie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 31. marca 1993, Kraus, C-19/92, Zb. s. I-1663, bod 32, Gebhard, už citovaný, bod 37, a z 11. júna 2009, Komisia/Rakúsko, C-564/07, bod 31).

- 42 Na prvú otázku treba odpovedať, že ani smernica 89/48, ani smernica 98/5 nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá pre výkon povolania advokáta na základe advokátskeho titulu hostiteľského členského štátu stanovuje povinnosť byť členom takého združenia, akým je advokátska komora.

O trovách

- 43 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. Ani smernica Rady 89/48/EHS z 21. decembra 1988 o všeobecnom systéme uznávania diplomov vyššieho vzdelania udelených pri ukončení odborného vzdelávania a prípravy v dĺžke trvania aspoň troch rokov, zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2001/19/ES zo 14. mája 2001, ani smernica 98/5/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 16. februára 1998 o uľahčení trvalého výkonu právnického povolania v inom členskom štáte ako v tom, kde bola získaná kvalifikácia, nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá pre výkon povolania advokáta na základe advokátskeho titulu hostiteľského členského štátu stanovuje povinnosť byť členom takého združenia, akým je advokátska komora.

- 2. Smernice 89/48 a 98/5 sa navzájom dopĺňajú v tom, že pre advokátov členských štátov stanovujú dva spôsoby prístupu k povolaniu advokáta v hostiteľskom členskom štáte pod profesijným titulom hostiteľského členského štátu.**

Podpisy